

Odense, d. 9. april 2002

Udvalgene Vedrørende Videnskabelig Uredelighed
Forskningsstyrelsen
Randersgade 60
2100 København Ø

Vedr.: Klage over lektor Bjørn Lomborg

Vi har modtaget Deres brev af 25. marts 2002 indeholdende et respons fra Bjørn Lomborg på vores klage af 6. marts 2002.

Bjørn Lomborg fremfører en række argumenter for, at vores klage ikke bør behandles af UVVU. Vi skal nedenfor kommentere hvert af disse argumenter. For overskuelighedens skyld har vi valgt at nummerere argumenterne, og vi vedlægger en kopi af Bjørn Lomborgs respons med angivelse af nummereringen. Bilagene til nærværende svar er i øvrigt nummereret i fortsættelse af bilagene i selve klagen, og brevet fra Bjørn Lomborg er derfor Bilag 20. Enkelte af bilagene fra klagen er gentaget her under nyt nummer, men det er klart angivet for hvert enkelt, og referencerne i teksten skulle være éntydige.

1. Formidlingsartikler i pressen kan ikke falde indenfor definitionen af "forskning"

Bjørn Lomborg skriver:

For det første angår klagen formidlingsartikler i pressen, og dette kan rimeligvis ikke falde indenfor nogen rimelig definition af "forskning" som angivet i §3 af betænkningen for UVVU (nr. 933).

I vores klage af 6. marts 2002 redegør vi for, på hvilken baggrund vi mener, Bjørn Lomborgs avisartikler kan siges at falde indenfor de rammer for formidling af forskning, som bør kunne gøres til genstand for behandling af UVVU.

Siden vi udarbejdede vores klage, har vi opnået en bedre indsigt i, hvordan UVVU tidligere har forholdt sig til spørgsmålet om forskeres udtalelser i avisartikler. Vi vil derfor uddybe vores begrundelse for klagens relevans for UVVU med udgangspunkt i denne bedre indsigt.

Som bilag til kvitteringen for modtagelse af vores klage fremsendte UVVU kopi af udvalgenes årsberetning for 2000. Årsberetningen indeholder artiklen "En sag om præmatur publikation m.v.", hvor landsdommer Hans Henrik Brydensholt, formand for Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed, kommer ind på spørgsmålet om, hvorvidt UVVU skal behandle klager i relation til avisartikler:

Man kan for det første rejse det spørgsmål, om UVVU overhovedet skal behandle en klage over en avisartikel. Efter § 3 i den bekendtgørelse, der er grundlaget for UVVU's virksomhed (kapitel 6, Bilag 1), omfatter videnskabelig uredelighed "handling eller undladelse, hvorved der i forskning sker forfalskning eller forvridning af det videnskabelige budskab".

Det gamle udvalg afviste at behandle en sag, hvor en forsker under et indslag i en tv-avis var kommet med en ikke-korrekt oplysning om resultatet af et tidligere forskningsprojekt. Synspunktet var det, at en forskers ikke-forberedte svar på et spørgsmål i en nyhedsudsendelse ikke kan vurderes ud fra en sædvanlig videnskabelig standard.

Når man i Dandy-sagen kom til et modsat resultat, var det, fordi en forsker her havde valgt at komme med et indlæg, hvor han udtalte sig om et forskningsmæssigt metodespørgsmål under anvendelse af sine akademiske titler.

Og senere:

En videnskabsmand har naturligvis samme ret som enhver anden borger til at deltage i den almindelige samfundsdebat. Noget andet gælder imidlertid, når en videnskabsmand udtaler sig om et videnskabeligt emne under anvendelse af sin videnskabelige titel, og bedømmelsesgrundlaget ikke er det almindelige retssystem, men reglerne for videnskabelig uredelighed. Her kan videnskabsmanden ikke påberåbe sig den almindelige ytringsfrihed. Han må af hensyn til videnskabens troværdighed være mere omhyggelig med sine udtalelser og i givet fald være beredt til at forsvare dem i en akademisk diskussion. Der er dog tale om en vanskelig balancegang. For, som det hedder i UVVU's udtalelse i sagen: "Ved afgørelsen af dette spørgsmål skal også hensynet til ytringsfriheden og den folkelige debat tilgodeses."

Som grundlag for en vurdering af, om UVVU skal behandle en klage over en avisartikel, har UVVU altså fundet det relevant, om en udtalelse fra en forsker sker i et uforberedt interview, eller om den sker i en artikel, hvor der må have været tid til forberedelse. UVVU har også fundet det relevant, om en forsker udtaler sig om et videnskabeligt emne under anvendelse af sine akademiske titler. Endelig finder UVVU det nødvendigt at tilgodese balancen mellem på den ene side hensynet til videnskabens troværdighed og på den anden side hensynet til ytringsfriheden og den folkelige debat.

I den aktuelle sag udtaler Bjørn Lomborg sig i artikler, han selv har forfattet, og hvor det må forventes, at der har været tid til forberedelse.

Udtalelserne er fremsat i artikler, hvor forfatterens akademiske titler er angivet noget tilfældigt. I overskrifterne til de fem artikler og debatindlæg, Bjørn Lomborg skrev i Politiken fra 11. november 2000 til 7. april 2001 (Bilagene 3, 5, 7, 9 og 10 i vores klage), angives Bjørn Lomborgs akademiske titler i tre forskellige detaljeringsgrader. To af artiklerne bruger "Ph.D., lektor", to bruger "Lektor i statskundskab, Aarhus Universitet", mens den sidste bruger "Ph.D., lektor i statskundskab, Aarhus Universitet". Trods den noget varierende angivelse fremgår det klart, at Bjørn Lomborg udtaler sig under anvendelse af sine akademiske titler.

I relation til de to konkrete klagepunkter er der tale om videnskabelige emner, som er relevante for Bjørn Lomborgs forskning. Det første klagepunkt angår vurdering af effekten af klimaproblemer. Det andet klagepunkt angår metoder til beregninger af udledninger af drivhusgasser.

Fra september 1999 til juni 2001 have Bjørn Lomborg en særlig situation, hvad angår muligheden for at ytre sig i den offentlige debat. Dels havde han en fast spalte i Politiken hver tredje lørdag, hvilket typisk blev anvendt til artikler på 800-1000 ord (omtrent svarende til tekstindholdet på to sider i dette brev), dels havde han samme mulighed for at få optaget kortere

debatindlæg som andre deltagere i debatten. Bjørn Lomborg havde således væsentligt bedre muligheder for at tilgodese hensynet til videnskabens troværdighed end de fleste andre forskere, som måtte ønske at ytre sig i den folkelige debat.

Sammenfattende finder vi det påvist, at

- Bjørn Lomborg har udtalt sig i artikler, hvor der har været tid til forberedelse
- Bjørn Lomborg har udtalt sig under anvendelse af sine akademiske titler
- Bjørn Lomborg har udtalt sig om videnskabelige emner inden for sit forskningsområde
- Bjørn Lomborg kunne have taget hensyn til videnskabens troværdighed, uden at det ville gå ud over hans ytringsfrihed i den folkelige debat.

Ved at sammenstille disse forhold med de overvejelser om klager i relation til avisartikler, der redegøres for i udvalgenes årsberetning for 2000, finder vi det godtgjort, at vores klage skal behandles af UVVU.

2. Skal selv relativt ubetydelige fejl i en dagspresse-baseret debat rettes

Denne del af Bjørn Lomborgs svar angår vores første klagepunkt vedrørende oversvømmelserne i Storbritannien.

Sagsforløbet angående dette klagepunkt fremgår af klagebrevet af 6. marts 2002 med tilhørende bilag. Kort fortalt sammenlignede Bjørn Lomborg 11. november 2000 i sin faste spalte i Politiken de nylige oversvømmelser i Storbritannien med oversvømmelserne i 1953 og konkluderede på den baggrund bl.a., at ”vi har lært at håndtere disse vejrfænomener langt bedre - i denne omgang er tre mennesker omkommet i Storbritannien mod over 2.000 døde i 1953”. I vores debatindlæg i Politiken 9. december 2000 forklarede vi, at Bjørn Lomborgs sammenligning af oversvømmelserne i 2000 med dem i 1953 var fagligt uholdbar, eftersom der var tale om to radikalt forskellige katastrofer. I sit debatindlæg 17. december 2000 skrev Bjørn Lomborg, at han blot havde citeret en sammenligning foretaget af andre. Bjørn Lomborg supplerede derpå ved at gentage sin pointering, at ”antallet af omkomne er reduceret med 99,9 pct., hvilket indikerer, at bedre infrastruktur mindsker effekten af klimaproblemer.”

Bjørn Lomborg skriver:

Dels kan det ikke med rimelighed hævdes, at selv relativt ubetydelige fejl i en dagspresse-baseret debat skal rettes, og at undladelsen af en sådan rettelse skulle udgøre dokumentation for uredelighed.

Bjørn Lomborgs afvisning af denne del af klagen hviler reelt på to påstande, dels at fejlen er relativt ubetydelig, dels at den indgår i en dagspressebaseret debat.

Hvad den første påstand angår, at fejlen er relativt ubetydelig, kan man spørge: Set i forhold til hvilken målestok?

Rent fagligt var det ikke nogen ubetydelig fejl. Som vi udførligt forklarede Bjørn Lomborg i vores fax af 14. februar 2001, vedlagt som Bilag 11 til vores klage, er det meningsløst at sammenligne de to katastrofer. Ud over det forhold, at der stod vand, hvor det normalt var tørt, og at flertallet af de omkomnes dødsårsag var drukning, er der ingen fællestræk.

For at give et aktuelt eksempel på Bjørn Lomborgs logik, kunne man med lige så god ret hævde, at vi er blevet meget ringere til at håndtere terrorangreb – da der i 1993 sidst var ild i World Trade Center efter et terrorangreb døde 6 personer, mens terrorangrebet i september 2001 kostede 3000 omkomne. Man ville næppe vinde gehør for en påstand om, at eftersom antallet af omkomne er forøget med 99.8 pct., indikerer dette, at forringet infrastruktur (eller forringelse af en hvilket som helst anden parameter) forøger effekten af terrorangreb.

I relation til Bjørn Lomborgs forskning var der heller ikke tale om nogen ubetydelig fejl. Det aktuelle tilfælde, virkningen af klimaændringer, er centralt i Bjørn Lomborgs forskningsområde. Om drivhuseffekten skriver Bjørn Lomborg i ”Verdens Sande Tilstand” således, at

Drivhuseffekten er stadig meget usikker, den bliver tacklet alt for dyrt, og den udgør under alle omstændigheder ikke noget alvorligt problem for vores fremtid. [...] Menneskeheden har faktisk fået det bedre på næsten alle målbare, fysiske indikatorer.

Dette var også emnet for artiklen 11 November 2000, hvor den fejlagtige sammenligning blev fremført. Her var den målbare fysiske indikator antallet af omkomne ved oversvømmelser.

Bekendtgørelse nr. 933 om Udvalgene vedrørende Videnskabelig Uredelighed forholder sig ikke til et begreb som ”ubetydelige fejl” og indeholder i det hele taget ikke et defineret væsentlighedskriterium, hvad angår konkret adfærd. Der er ikke beskrevet en slags ”bagatelgrænse”, under hvilken overtrædelse af bestemmelserne i bekendtgørelsens §3 ikke kan betegnes som videnskabeligt uredelig.

I Bekendtgørelsens §2, stk.2 er til gengæld angivet en slags overordnet væsentlighedskriterium. Det pågældende afsnit fastslår, at en sag skal have betydning for dansk forskning. I vores klage af 6. marts 2002 har vi udførligt redegjort for, hvorfor det generelt har betydning for dansk forskning, om Bjørn Lomborg har været uredelig i relation til sine formidlingsartikler i dagspressen.

Som direktør for Institut for Miljøvurdering skal Bjørn Lomborg bl.a. varetage instituttets formidling af viden om forskning på miljøområdet til offentligheden og de politiske beslutningstagere, og dette er et af vores argumenter for, at Bjørn Lomborgs eventuelle uredelighed i formidlingsartikler i dagspressen har betydning for dansk forskning. Dette fører naturligt videre til den anden påstand i Bjørn Lomborgs argument, nemlig at det er en slags undskyldende faktor, at fejlen er opstået i en dagspressebaseret debat.

Som udgangspunkt må det medgives, at der næppe kan stilles de samme krav til kontrol af videnskabelige data og konklusioner, når de formidles i en dagbladsartikel angående aktuelle begivenheder. I den artikel i Politiken 11. november 2000, som hele sagen startede med, udtalte Bjørn Lomborg sig om begivenheder, der kun lå få uger tidligere.

Til gengæld er sagen en anden, når de pågældende data og konklusioner anfægtes. I den situation har forskeren efter vores opfattelse en forpligtelse til af efterkontrollere sine data og konklusioner, og om nødvendigt korrigere.

Vi anfægtede Bjørn Lomborgs sammenligning og konklusion i vores debatindlæg af 9. december 2000. Som vi senere skrev i vores fax af 14. februar 2001 til Bjørn Lomborg, vedlagt som Bilag 11 til klagen, var data angående oversvømmelserne i både 2000 og 1953 umiddelbart tilgængelige på Internettet, og vi var i stand til at dokumentere kendsgerningerne med en

indsats på en halv time. Med sit større kendskab til litteratursøgning kunne Bjørn Lomborg utvivlsomt have fundet dokumentationen på endnu kortere tid. Alligevel undlod han ikke at korrigere, men gentog i stedet sin fejlbehæftede konklusion.

Det er ikke muligt for os at påvise, om Bjørn Lomborg inden sit debatindlæg 17. december 2000 havde efterkontrolleret sine data. Havde han ikke det, udviste han efter vores opfattelse grov forsømmelighed. Havde han det, var han i ond tro, da han gentog den fejlagtige påstand om sammenligneligheden af de to katastrofer. Hvad vi derimod kan påvise, er, at Bjørn Lomborg efter sin modtagelse af vores fax af 14. februar 2001 var fuldt bekendt med, at hans konklusion var forkert.

Senest på dette tidspunkt burde Bjørn Lomborg af hensyn til videnskabens troværdighed have været beredt til at forsvare sine udtalelser i en akademisk diskussion. Skønt han udmærket var klar over, at udtalelsen ikke var fagligt holdbar, undlod han imidlertid at sikre, at den blev korrigeret.

Sammenfattende finder vi det påvist, at fejlen ikke var ubetydelig, at den angik påstande og metoder, der er centrale i Bjørn Lomborgs forskning, at bekendtgørelsen om UVVU ikke indeholder nogen bagatelgrænse, og at det, når først fejlen var påtalt, var underordnet, om den var forekommet i en dagspresse-baseret debat.

På baggrund af ovenstående redegørelse må Bjørn Lomborgs rubricering af dette klagepunkt som en "relativt ubetydelig" fejl efter vores vurdering afvises.

3. Der blev rent faktisk skrevet en rettelse, men denne blev beskåret af Politiken

Bjørn Lomborg skriver:

Dels skrev jeg faktisk – netop for at vise min gode vilje – en rettelse på netop dette punkt i min klumme d. 7. april 2001, selv om en sådan rettelse for de fleste læsere formentlig ville virke ganske uforståelig og/eller pedantisk, men Politiken valgte at skære det pågældende afsnit inden offentliggørelsen.

Vi har kontaktet Politiken angående dette forhold. Politiken oplyser, at der som hovedregel ikke må bortredigeres rettelser.

I perioden 25. september 1999 – 2. juni 2001 skrev Bjørn Lomborg i sin faste "klumme" hver tredje lørdag i Politiken i alt 24 artikler om miljøspørgsmål. Længden af disse 24 artikler var fra 640 til 1000 ord, med et gennemsnit på 840 ord. De sidste syv artikler i foråret 2001 havde længder på 785 til 930 ord, med et gennemsnit på 865 ord. Det må således forventes, at Bjørn Lomborg på dette tidspunkt udmærket vidste, hvilken plads han havde til rådighed. Artiklen fra 7. april 2001 havde, som den blev trykt, en længde på 876 ord, altså en smule over gennemsnittet.

På den baggrund finder vi det ikke sandsynliggjort, at der skulle have foreligget en berigtigelse, som efterfølgende var beskåret af Politiken.

Skulle det imidlertid have været tilfældet, at Bjørn Lomborgs berigtigelse fejlagtigt var redigeret bort, kunne Bjørn Lomborg uden vanskelighed i dagene efter have fået optaget berigtigelsen ved at henvende sig til læsernes redaktør. En sådan rettelse blev således bragt i spalten

”Fejl og Fakta” 6. februar. Her blev det påpeget, at der i Bjørn Lomborgs artikel 3. februar 2001 havde manglet flere citationstegn, så udtalelser fra FN-rapporter og FN-talsmænd kunne opfattes som Bjørn Lomborgs konklusioner, mens de i virkeligheden var direkte citater. Bjørn Lomborg var således fuldt bekendt med funktionen af ”læsernes redkatør” på Politiken.

Uanset om Bjørn Lomborgs påstand om en beskåret rettelse er korrekt eller ej, kan en berigtigelse 7. april 2001 af en fejlagtig påstand fremsat 11. november 2000 og gentaget 17. december 2000 i øvrigt ikke siges at være rettidig.

Hvis det antages, at Bjørn Lomborg efterkontrollerede sine data og konklusioner, som han burde have gjort det, efter at der var opponeret mod dem i vores debatindlæg 9. december 2000, ville en berigtigelse i Bjørn Lomborgs debatindlæg 17. december have været rettidig.

Hvis det antages, at Bjørn Lomborg forsømte sin forpligtelse til at efterkontrollere sine data før sit debatindlæg 17. december 2000 og først blev reelt opmærksom på fejlen ved telefonsamtalen 12. februar 2001 med efterfølgende dokumentation i vores fax af 14. februar 2001, ville en berigtigelse i Bjørn Lomborgs artikel i Politiken 24. februar 2001 have været rettidig.

At der rent faktisk var rigelig tid til at skrive en berigtigelse ind i den pågældende artikel, viser en parallel sag. Under telefonsamtalen 12. februar 2001 havde vi anfægtet en påstand i Bjørn Lomborgs seneste artikel i Politiken 3 februar 2001, der bl.a. omtalte stigningen i havnes vandstand på grund af klimaændringer. I artiklen havde Bjørn Lomborg citeret Miljøstyrelsen for i 1989 at have forudset en 5 m vandstigning over en 100 års periode. Bjørn Lomborg lovede under samtalen at fremskaffe den pågældende reference, men det viste sig, at han ikke havde den tilgængelig. Det lykkedes imidlertid Miljøstyrelsen at fremskaffe referencen, og på foranledning af os blev der sendt en kopi til Bjørn Lomborg. Referencen, en brochure om ozonlag og drivhuseffekt, indeholdt ikke den nævnte påstand. Miljøstyrelsen var første gang i kontakt med Bjørn Lomborg 14. februar 2001, og fejlen blev korrigeret i Bjørn Lomborgs artikel i Politiken 24. februar 2001, der vedlagt som Bilag 9 til klagen.

I parentes bemærket havde samme påstand været fremsat af Bjørn Lomborg i en kronik i Jyllands-Posten 7. februar 2001, men her blev den ikke korrigeret efterfølgende.

Bjørn Lomborg modtog dokumentation fra Miljøstyrelsen for den pågældende fejl på et senere tidspunkt, end han modtog dokumentation fra os for fejlen angående oversvømmelserne i Storbritannien. Eftersom førstnævnte blev rettet i artiklen i Politiken 24. februar 2001, kunne sidstnævnte også have været det.

Afslutningsvist kan det anføres, at hvis Bjørn Lomborg mod sin vilje havde fået en berigtigelse beskåret af Politiken i sin artikel 7. april 2001, kunne han, hvis han oprigtigt havde ønsket at berigtige sin fejl, have benyttet lejligheden i en af de to følgende artikler om klimaforandringerne, han fik trykt i Politiken 28. april og 12. maj 2001. Bjørn Lomborg var udenfor enhver tvivl i en position, hvor han overfor debatredaktionen kunne have sikret optagelse af de relevante afsnit.

På denne baggrund må Bjørn Lomborgs forklaring om, at fejlen var søgt rettet, men at det ikke var lykkedes, efter vores vurdering afvises.

4. Bjørn Lomborg har ikke hævdet, at Eigil Kaas brugte frasen ”Effektiv Udledning”

Denne del af Bjørn Lomborgs svar angår vores andet klagepunkt vedrørende citatet af Eigil Kaas i diskussionen om udledninger af drivhusgasser.

Sagsforløbet angående dette klagepunkt fremgår af klagebrevet af 6. marts 2002 med tilhørende bilag. Kort fortalt anførte Bjørn Lomborg 11. november 2000 i sin faste spalte i Politiken, at den samlede årlige udledning af drivhusgasser var faldet siden 1980'erne med 25 pct. Det stillede vi spørgsmålstegn ved i et debatindlæg 9. december 2000. Bjørn Lomborg svarede 17. december 2000, vi opponerede 23. december 2000, og Bjørn Lomborg svarede igen 13. januar 2001. Det var i sidstnævnte svar, Eigil Kaas blev citeret af Bjørn Lomborg.

I svaret skriver Bjørn Lomborg følgende:

Jeg har ikke hævdet, at EK brugte frasen ”effektiv udledning”, men denne frase opsummerede i min vurdering fint den pointe, som EK havde anført overfor mig, og for netop at fastholde en høj grad af åbenhed og hæderlighed i debatten anførte jeg dette i et i øvrigt meget kort læserbrev.

En vurdering af dette udsagn kan foretages med udgangspunkt i, dels hvad Eigil Kaas skrev til Bjørn Lomborg, dels hvad Bjørn Lomborg skrev i Politiken. For at få den bedst mulige belysning af den dialog, der tilsyneladende blev konkluderet i Eigil Kaas' e-mail af 28. februar 2001, vedlagt som Bilag 18 til vores klage, har vi på ny rettet henvendelse til Eigil Kaas. Vores henvendelse har resulteret i, at Eigil Kaas har stillet dele af korrespondancen til rådighed for os. Eigil Kaas' svar fremgår af Bilag 21, og de e-mails, Eigil Kaas har kopieret til os, er vedlagt som bilag 22-33.

Det, at dele af korrespondancen nu foreligger samlet, kaster nyt lys over begivenhedsforløbet, og korrespondancen vil derfor blive gennemgået i det følgende.

Bjørn Lomborg omtalte sin baggrund for påstanden om et fald i udledninger af drivhusgasser i sit debatindlæg i Politiken 17. december 2000, vedlagt som Bilag 4 til vores klage. Bjørn Lomborg skrev bl.a.:

Det er naturligvis i orden ikke at have kendskab til de relevante fakta, men det virker mærkværdigt, at man bruger sin egen manglende viden som argument for min underlødighed. Svaret på H&S' spørgsmål er, at det i høj grad er udledningen af CFC-gasser, der er blevet begrænset. Omsat til 100 års CO₂ (med Klimapanelets udregningsmetode) betyder dette et fald i den årlige udledning af drivhusgasser fra 0,76 pct. i 80'erne til 0,58 pct. i 90'erne (se f.eks. Hansen & Sato: Data for Well-Mixed Anthropogenic Greenhouse Gases.

Artiklen fra Hansen & Sato er vedlagt som Bilag 13 til vores klage.

18. december 2000 skrev Eigil Kaas til Bjørn Lomborg og spurgte, hvordan han kom til det nævnte resultat med en 25 % reduktion på baggrund af artiklen fra Hansen & Sato. Eigil Kaas' e-mail er vedlagt som Bilag 22.

Bjørn Lomborg svarede samme dag og redegjorde for sin metode. Reduktionen i udledningerne på 25 % var bestemt på baggrund af ændringer i den atmosfæriske koncentration af de pågældende gasser. Ændringen i koncentration var for de enkelte gasser bestemt på baggrund

af ændringen i forcing, hvor forcing er den pågældende gas' bidrag til opvarmning. Bjørn Lomborgs svar er vedlagt som bilag 23.

Eigil Kaas vendte tilbage 19. december 2000. Eigil Kaas' e-mail er vedlagt som Bilag 24. Eigil Kaas skrev bl.a.:

Skal jeg forstå dig sådan, at du mener, at man blot ved hjælp af variationer af den tidsafledede af TILVÆKSTEN i koncentrationen skulle kunne sige noget seriøst om ændringen i udledningerne? I så fald er jeg ganske uenig.

Bjørn Lomborg svarede samme dag og redegjorde med CFC-gasser som eksempel nærmere for sin metode. Bjørn Lomborgs svar er vedlagt som Bilag 25. Bjørn Lomborg skrev bl.a.:

Mht sammenhængen mellem ændringer i koncentration og udledninger er der fx en klar sammenhæng for CFC-gasser, se vedlagte excel-ark, hvilket ikke er underligt, givet de bliver i atmosfæren så længe. Derfor forstår jeg ikke helt bekymringen omkring sammenhængen mellem ændring i koncentration og udledning.

Eigil Kaas svarede 20. december 2000 og redegjorde for, hvorfor Bjørn Lomborgs metode ikke virker for drivhusgasser, som har naturlige kredsløb. Eigil Kaas' svar er vedlagt som Bilag 26.

Bjørn Lomborg svarede 22. december 2000. I svaret, der er vedlagt som Bilag 27, skrev Bjørn Lomborg bl.a.:

Jeg har dog prøvet en meget approximativ sammenligning af CO₂ og CFC, med meget runde antagelser, som giver en kort top i slut80erne, men som synes at bekræfte din pointe, nemlig at den direkte udledning synes at være forblevet omtrentlig konstant (se vedlagte excel-ark).

[...]

Derfor mener jeg, at det er mere rimeligt at se på, hvad vi kunne kalde den effektive udledning (som jeg nok også burde have kaldt det i Politiken), nemlig den udledning, som ligger over klodes absorptions-evne (dvs. den ændring vi forårsager i den samlede strålingspåvirkning), og her kan vi bruge Hansen, som jeg brugte den i Politiken. Forstået på denne måde er vores årlige drivhusgas-udledninger 25% mindre alvorlige for klodens klima end de var i 80erne (dvs. de forårsager 25% mindre opvarmning end i 80erne).

Hvis du er enig i denne fortolkning kunne jeg evt. indsende et kort læserbrev til Politiken, hvor jeg gør opmærksom på, at du har påpeget et problem i min tekst, og klargøre, hvad der var ment.

Eigil Kaas svarede 29. december 2000. I svaret, der er vedlagt som Bilag 15 til vores klage, og som for overskuelighedens skyld også er vedlagt her som Bilag 28, skrev Eigil Kaas bl.a.:

*Ja, det du gør er ikke at beregne udslip af CFC og CO₂, men derimod år for år at estimere det menneskabte bidrag til **forøget** koncentration af drivhusgasser ud fra ændringer i koncentrationer. Jeg kan godt se ud fra dit regneark, at man såfår, at menneskabt bidrag til **stigning** i koncentration af drivhusgasser er stort set konstant. Men som du også selv siger, er dette ikke det samme som selve udslippet.*

Med den indsigt jeg har (og den er lidt begrænset, når det gælder kulstofcyklen) kan man ikke kalde det, som du beregner for den effektive udledning (altså et mål for, hvor alvorlige vores årlige drivhusgas-udledninger er).

[...]

Jeg synes, det vil være fint med et læserbrev, der samler det du skrev i din forrige e-mail, og det som jeg her har udgydt.

De fremhævede ord (her med fed, i den oprindelige mail med kursiv), bl.a. i ”kan man ikke kalde det...”, er fremhævet af Eigil Kaas i den oprindelige tekst.

Her slutter den første e-mail dialog mellem Bjørn Lomborg og Eigil Kaas.

Efter vores opfattelse er der her tale om et erkendelsesforløb. Til at begynde med, d.v.s. før 18. december 2000, er Bjørn Lomborg af den faste overbevisning, at hans metode med bestemmelse af udledninger på grundlag af koncentrationsændringer virker. Ganske vist er han godt klar over, at det ikke gælder for CH₄ (som udgør knap 20 % af drivhusgassernes samlede CO₂-ækvivalent), men han mener, det gælder med god tilnærmelse for CO₂ (som er den vigtigste drivhusgas med ca. 50 % af den samlede CO₂-ækvivalent). På baggrund af Eigil Kaas’ forklaringer har Bjørn Lomborg 22. december 2000 erkendt, at hans metode ikke giver et retvisende mål for udledningerne, og derfor foreslår han indført et nyt begreb, ”effektiv udledning”, som han mener er dækkende for, hvad det i stedet er, der beregnes. Også denne fortolkning af beregningsresultatet forkastes imidlertid af Eigil Kaas med en grundig forklaring.

Dette erkendelsesforløb ligger forud for det debatindlæg af Bjørn Lomborg, bragt i Politiken 13. januar 2001, som er centralt for vores klage. Debatindlægget er vedlagt klagen som Bilag 7, men fortjener at blive gengivet her i sin helhed:

Debat: Ikke svært

Politiken 13 januar 2001, Debat side 2

Af Bjørn Lomborg, lektor i statskundskab, Aarhus Universitet

I Mette Hertz og Henrik Stiesdas (H&S) replik 23.12. hævder de, at jeg tager fejl, når jeg siger at den effektive udledning af drivhusgasser er faldet med 25 procent. Angiveligt skulle jeg forveksle niveau og stigningstakt. Desværre tilkommer fejlen H&S. Den effektive udledning har været faldende, netop fordi stigningstakten har været faldende. Hvis min arbejdsgiver hver måned udleder kr. 8.000 til min lønkonto, så er stigningstakten kr. 8.000. Når stigningstakten falder med 25 procent til kr. 6.000, skyldes det at arbejdsgiverens udledning er faldet med 25 procent. Sværere er det ikke. Som bemærket af Eigil Kaas fra Danmarks Klimacenter (privat e-mail) skal det dog præciseres, at der er tale om effektiv udledning (minus drivhusgas-optag i oceaner etc.) som kan variere på langt sigt, og at kun de mest almindelige drivhusgasser er medtaget i beregningerne.

Ved at sammenholde teksten i debatindlægget med, hvad vi nu ved er gået forud, kommer vi til følgende:

- Bjørn Lomborgs første påstand er forkert, og det er han udmærket bekendt med på dette tidspunkt. Vi har af gode grunde ikke opponeret mod en udtalelse angående ”effektiv udledning”, eftersom begrebet første gang er foreslået af Bjørn Lomborg overfor Eigil Kaas 22. december og ikke tidligere har indgået i den offentlige debat. At Bjørn Lomborg selv er klar over dette, fremgår af hans e-mail af 22. december 2000 til Eigil Kaas, hvor han skrev,

at det kunne være ”mere rimeligt at se på, hvad vi kunne kalde den effektive udledning (som jeg nok også burde have kaldt det i Politiken)”.

- Bjørn Lomborg fortsætter dernæst med en redegørelse for begrebet stigningstakt, her med en ækvivalens til lønudbetaling som forklaring på, hvordan udledning kan bestemmes ud fra koncentrationsændring. Men dette er jo netop, hvad Bjørn Lomborg på dette tidspunkt ved ikke er holdbart for den største del af drivhusgasserne, som har naturlige kredsløb.
- Endelig fremsætter Bjørn Lomborg det famøse citat af Eigil Kaas. Vi kan ikke indse, ved hvilken semantisk konstruktion Bjørn Lomborg kan anse frasen ”effektiv udledning” for fint at opsummere den pointe, som Eigil Kaas havde anført overfor Bjørn Lomborg.

Bjørn Lomborgs påstand om, at der ikke foreligger et fejlцитат, må derfor efter vores opfattelse afvises.

Historien stopper imidlertid ikke her. Eigil Kaas har stillet dele af en yderligere korrespondance til rådighed, som belyser en senere fase af dialogen mellem Eigil Kaas og Bjørn Lomborg. I sit brev (Bilag 21) skriver Eigil Kaas bl.a.:

I den anden periode henvendte BL sig til mig med forslag om, at vi skulle skrive en fælles artikel til Politiken, der kunne redegøre for spørgsmålet om stigning eller fald i udledningerne af drivhusgasser. Hensigten skulle være at få redegjort for den akademiske diskussion mellem BL og undertegnede, som lå forud for BL's debatindlæg i Politiken 13. januar 2001. Vi udvekslede over en forholdsvis kort periode en del udkast, men kunne ikke nå til enighed, og der kom ikke en fælles artikel ud af anstrengelserne. Jeg mener ikke det vil passende uden videre at fremlægge den samlede korrespondance fra perioden for tredje-mand, da den ikke i alle henseender var rent faglig. Jeg har derfor kun sendt dig udvalgte dele af korrespondancen fra denne anden periode. Jeg kan oplyse, at de valgte udpluk efter min mening giver et retvisende billede af konklusionen af min dialog med BL. Jeg vil gerne understrege, at såfremt UVVU eller du kan opnå kan opnå BL's accept deraf, vil jeg intet have imod at videregive hele korrespondancen fra den anden periode.

I praksis udmønter Eigil Kaas' udvalg af korrespondance fra denne anden periode sig ved, at han kun fremsender den del af korrespondancen, han selv har forfattet, og kun en delmængde af denne.

Det første dokument i denne del af korrespondancen er et brev fra Eigil Kaas til Bjørn Lomborg sendt 15. februar 2001. Af brevet, der er vedlagt som Bilag 29, fremgår det, at der foreligger et tidligere udkast til en fælles artikel, og at Eigil Kaas mener, dette udkast rummer forkerte oplysninger. Eigil Kaas skriver bl.a.:

På basis af dette bliver jeg altså desværre nødt til at insistere på, som jeg gjorde i vores oprindelige e-mail korrespondance, at stigningsrater/ændringer i koncentration af de få drivhusgasser, du har betragtet til ikke kan anvendes til at sige noget om ændringer i det effektive udslip.

Brevet fortsætter dernæst med en artikeltæst på 650 ord (d.v.s. bekvemt indenfor Bjørn Lomborgs normale artikellængde på 850 ord), som bl.a. anfører:

Selvom beregningerne teknisk set er korrekte, er vi dog ikke enige om, at denne metode kan anvendes til at sige noget om de samlede udslip til atmosfæren - endsige de rent menneskeskabe af disse.

[...]

BL erkender, at formuleringerne om udledningerne i den oprindelige artikel ikke var tilstrækkeligt præcise.

Det næste dokument er en e-mail fra Eigil Kaas (fra dennes hjemadresse) til Bjørn Lomborg sendt 16. februar 2001. Af e-mailen, der er vedlagt som Bilag 30, fremgår det, at Bjørn Lomborg har fundet en kildehenvisning, hvormed han argumenterer i forhold til Eigil Kaas' artikeludkast. Eigil Kaas svarer bl.a.:

Det ser altså ud til, at der på denne baggrund har været tale om en klar stigning i de samlede udledninger, eksklusive CFC. CFC vil sikkert trække nedad, men jeg mener, det er usandsynligt, at man skulle komme ned på bare en neutral værdi.

Derfor holder jeg fast i mit tidligere udkast til artikel. Grundkonklusionerne er korrekte. Specielt at vi har behov for mere nødagtig udregning.

Senere samme dag følger endnu en e-mail fra Eigil Kaas til Bjørn Lomborg. Af e-mailen, der er vedlagt som Bilag 31, fremgår det, at Bjørn Lomborg har ønsket klarhed for, hvad han kan citere Eigil Kaas for, når eller hvis det ikke kan lade sig gøre at lave en fælles artikel. Eigil Kaas skriver bl.a.:

Det er OK hvis du citerer som følger:

Selvom beregningerne teknisk set er korrekte, pointerer EK, at "metoden ikke kan anvendes til at sige noget om menneskeskabte udslip af drivhusgasser.

Det næste dokument er en e-mail fra Eigil Kaas til Bjørn Lomborg sendt 27. februar 2001. I e-mailen, der er vedlagt som Bilag 32, beklager Eigil Kaas Bjørn Lomborgs henvisning til ham i Bjørn Lomborgs artikel i Politiken 24. februar 2001.

I artiklen, der er vedlagt som bilag 9 til vores klage, skriver Bjørn Lomborg:

PS: Mette Hertz og Henrik Stiesdal stillede 12.2 spørgsmålstegn ved min troværdighed, baseret på en udtalelse fra én forsker over én sætning. Desværre er forskeren nu taget på ferie uden at have kunnet fremskaffe dokumentation for sin udtalelse. Jeg har derfor ikke glemt svaret, men det må beklageligvis afvente denne dokumentation. B.L.

Om denne henvisning skriver Eigil Kaas:

Jeg må først sige, at jeg efter vores lange diskussion for et par uger siden blev noget stødt over, at du udstillede mig på den måde i avisen ved at sige, at jeg ikke havde kunnet fremskaffe den nødvendige dokumentation. Vi var jo faktisk kommet ganske nær til et resultat vedrørende de direkte udledninger og endte med at konkludere at de snarere lå nær 0 (plus - minus) end et fald på 25%. Dette var baseret på tal der var langt mere komplette end den dokumentation du selv oprindeligt havde underbygget din påstand om et fald på 25% med. Du fik det altså tørret af på mig, at du oprindeligt ikke havde brugt ukomplette data. Det synes jeg ikke var fair. Jeg havde jo faktisk skrevet en e-mail til dig, hvori der stod hvordan du kunne referere til mig.

Eigil Kaas' udpluk af den senere del af dialogen med Bjørn Lomborg slutter med en e-mail fra Eigil Kaas til Bjørn Lomborg dateret 28. februar 2001. I denne e-mail, der er vedlagt vores

klage som Bilag 18, og også er vedlagt her som Bilag 33, skriver Eigil Kaas bl.a. endnu en gang:

Altså er det sandsynligt, at det direkte antropogene udslip af drivhusgasser er steget fra 80'erne til 90'erne.

Bjørn Lomborg kan umuligt på dette tidspunkt være i tvivl om, hvordan Eigil Kaas stiller sig til spørgsmålet om stigning eller fald i udledningerne af drivhusgasser, lige så lidt som han kan være i tvivl om, at hans henvisning til Eigil Kaas i debatindlægget 13. januar 2001 var forkert.

Alligevel indeholder Bjørn Lomborgs artikel 7. april 2001, der alene beskæftigede sig med dette emne, ingen berigtigelse af den metode, der var fremlagt 17. december 2000, af henvisningen til Eigil Kaas i debatindlægget 13. januar 2001, eller af henvisningen til "én forsker med én sætning" i artiklen 24. februar 2001.

I artiklen 7. april 2001, der er vedlagt som Bilag 10 til vores klage, gentages den oprindelige påstand i en længere diskussion over de data, vi havde fremsendt pr. fax 25. februar 2001, vedlagt som Bilag 16 til vores klage. Henvisningerne til Hansen & Sato og metoden med beregning af udledninger på baggrund af koncentrationsændringer er til gengæld forsvundet, og i stedet bliver det til en for den almindelige læser uforståelig tilbagevisning af data, som er formidlet privat til Bjørn Lomborg.

Hvis vi nu vender tilbage til Bjørn Lomborgs svar til UVVU, anføres det som citeret ovenfor, at

Jeg har ikke hævdet, at EK brugte frasen "effektiv udledning", men denne frase opsummerede i min vurdering fint den pointe, som EK havde anført overfor mig, og for netop at fastholde en høj grad af åbenhed og hæderlighed i debatten anførte jeg dette i et i øvrigt meget kort læserbrev.

Sagsforløbet viser i realiteten, at

- Bjørn Lomborg 15. februar 2001 er bekendt med, at Eigil Kaas insisterer på, at stigningsrater/ændringer i koncentration af drivhusgasser med naturlige kredsløb ikke kan anvendes til at sige noget om ændringer i det effektive udslip, og at Eigil Kaas selv vurderer, han også insisterede på dette i den oprindelige e-mail korrespondance i december 2000.
- Bjørn Lomborg samme dag modtager forslag til en artikeltekst, som klarlægger den akademiske diskussion.
- Bjørn Lomborg 16. februar 2001 modtager en éntydig specifikation af, hvad han kan citere Eigil Kaas for, nemlig at selvom Bjørn Lomborgs beregninger teknisk set er korrekte, kan metoden ikke anvendes til at sige noget om menneskeskabte udslip af drivhusgasser.
- Bjørn Lomborg i sin artikel i Politiken 24. februar 2001 forsøger at fremstille det, som om diskussionens emne alene er Eigil Kaas' kommentar om en stigning i udledningerne af drivhusgasser.
- Eigil Kaas 27. februar 2001 tager afstand fra denne seneste udtalelse af Bjørn Lomborg, bl.a. med bemærkningen "Du fik det altså tørret af på mig, at du oprindeligt ikke havde brugt ukomplette data. Det synes jeg ikke var fair. Jeg havde jo faktisk skrevet en e-mail til dig, hvori der stod hvordan du kunne referere til mig".

- Eigil Kaas 28. februar endnu engang tilkendegiver sin opfattelse, nemlig at det er sandsynligt, at det direkte antropogene udslip af drivhusgasser er steget fra 80'erne til 90'erne.
- Bjørn Lomborgs lange artikel 7. april 2001, der alene beskæftigede sig med dette emne, ikke indeholdt nogen berigtigelse af den metode, der var fremlagt 17. december 2000, af henvisningen til Eigil Kaas 13. januar 2001, eller af henvisningen til ”én forsker med én sætning” 24. februar 2001.

Dette forløb viser efter vores opfattelse, at Bjørn Lomborg ingen intention havde om, eller ikke var i stand til, at ”fastholde en høj grad af åbenhed og hæderlighed i debatten”.

På ovenstående baggrund ønsker vi at udvide referencen i Bekendtgørelsen til vores klage. Vi finder, at Bjørn Lomborgs adfærd i denne sag ud over det i klagen nævnte punkt 7 i §3 stk.1 også omfatter punkt 2 i §3 stk.1.

Med andre ord finder vi det godtgjort, at Bjørn Lomborgs adfærd i denne sag med Bekendtgørelsens ord repræsenterer ”handlinger eller undladelser, hvorved der i forskning sker forfalskning eller forvridding af det videnskabelige budskab eller grov vildledning om en persons indsats i forskningen, bl.a. omfattende selektiv og skjult kassation af uønskede resultater og bevidst fordrejet gengivelse af andres resultater”, og at disse handlinger er sket forsætligt eller ved grov forsømmelighed.

Sammenfatning

Bjørn Lomborg har 19. marts 2002 svaret på vores klage til UVVU af 6. marts 2002. Svaret har fire kerneargumenter, som vi ovenfor har behandlet hver for sig med følgende resultater:

1. Formidlingsartikler i pressen kan ikke falde indenfor definitionen af ”forskning”

Bjørn Lomborg mener ikke, formidlingsartikler i pressen rimeligvis kan falde indenfor nogen rimelig definition af ”forskning” som angivet i §3 af betænkningen for UVVU (nr. 933).

Med udgangspunkt i den redegørelse om, hvorvidt UVVU skal behandle klager i relation til avisartikler, som er indeholdt i udvalgenes årsberetning for 2000, har vi påvist, at Bjørn Lomborg har udtalt sig i artikler, hvor der har været tid til forberedelse, at Bjørn Lomborg har udtalt sig under anvendelse af sine akademiske titler, at Bjørn Lomborg har udtalt sig om videnskabelige emner inden for sit forskningsområde, og at Bjørn Lomborg kunne have taget hensyn til videnskabens troværdighed, uden at det ville gå ud over hans ytringsfrihed i den folkelige debat.

2. Skal selv relativt ubetydelige fejl i en dagspresse-baseret debat rettes

Bjørn Lomborg mener ikke, det med rimelighed kan hævdes, at selv relativt ubetydelige fejl i en dagspresse-baseret debat skal rettes, og at undladelsen af en sådan rettelse skulle udgøre dokumentation for uredelighed.

Vi har påvist, at fejlen ikke var ubetydelig, at den angik påstande og metoder, der er centrale i Bjørn Lomborgs forskning, at det, når først fejlen var påtalt, var underordnet, om den var forekommet i en dagspresse-baseret debat, og at bekendtgørelsen om UVVU ikke indeholder nogen bagatelgrænse.

3. Der blev rent faktisk skrevet en rettelse, men denne blev beskåret af Politiken

Bjørn Lomborg oplyser, at han skrev en rettelse i sin klumme d. 7. april 2001, men at Politiken valgte at skære det pågældende afsnit inden offentliggørelsen.

Vi har påvist, at det ikke er sandsynliggjort, at Politiken beskærer en sådan rettelse, at den i givet fald burde og kunne have været publiceret væsentligt tidligere, og at Bjørn Lomborg selv i tilfælde af en beskæring 7. april 2001 kunne have anvendt en af sine senere artikler til en berigtigelse.

4. Bjørn Lomborg har ikke hævdet, at Eigil Kaas brugte frasen "Effektiv Udledning"

Bjørn Lomborg fremfører, at han ikke har hævdet, at Eigil Kaas brugte frasen "effektiv udledning", men at denne frase fint opsummerede den pointe, som Eigil Kaas havde anført overfor Bjørn Lomborg.

Vi har påvist, at Eigil Kaas i en e-mail dialog før Bjørn Lomborgs citat havde forklaret Bjørn Lomborg, at hans metode til beregning af udledninger af drivhusgasser ikke virkede, at Bjørn Lomborg efter erkendelsen af dette havde foreslået begrebet "effektiv udledning" indført, at Eigil Kaas havde afvist dette begreb, og at Bjørn Lomborg havde fuldt kendskab til Eigil Kaas' standpunkt før udarbejdelsen af sit debatindlæg.

Vi har endvidere påvist, at Bjørn Lomborg i forbindelse med en fornyet e-mail dialog med Eigil Kaas har fået forelagt dennes forslag til en redegørelse, der kunne klarlægge den akademiske diskussion for offentligheden, at han på den baggrund endnu en gang fejlciterede Eigil Kaas i Politiken 24. februar 2001, at Eigil Kaas opponerede mod dette citat, men at Bjørn Lomborg ikke desto mindre undlod enhver berigtigelse af sin metodes uegnethed til det angivne formål og af sine fejlcitater af Eigil Kaas.

Med udgangspunkt i denne tilbagevisning af de fire kernepunkter i Bjørn Lomborgs argumentation mod vores klage finder vi det godt gjort, at UVVU skal behandle klagen.

Vi skal endvidere præcisere, at vi ønsker den yderligere dokumentation, der er tilvejebragt i medfør af den bredere indsigt i korrespondancen mellem Bjørn Lomborg og Eigil Kaas, inddraget i vurderingen af vores klage, herunder også udvidelsen af det andet klagepunkt til også at omfatte punkt 2 i Bekendtgørelsens §3 stk.1

Afsluttende bemærkninger

Vi ønsker at knytte et par afsluttende bemærkninger til denne svarskrivelse.

Man kan anfægte vores klage med det argument, at de to klagepunkter hver for sig ikke angår grundlæggende forskningsmæssige forhold, omend de som påvist ovenfor heller ikke er "relativt ubetydelige".

Herregud da - hvad så, om Bjørn Lomborg har formidlet til offentligheden, at "Menneskeheden faktisk har fået det bedre på næsten alle målbare, fysiske indikatorer" med brug af en forkert sammenligning (hvor den fysiske indikator er antallet af omkomne ved oversvømmelser), og ikke har villet rette den, når den blev påtalt? Eller hvad så, om Bjørn Lomborg til offentligheden har formidlet en smart metode til beregning af udslip af drivhusgasser, og så, når han opdager metodens ubrugelighed, ikke har villet forklare, at den godtnok ikke virker alligevel? Eller hvad så, om Bjørn Lomborg flere gange fejlciterer en forskningsleder angående klima-

forskning og på trods af dennes protester ikke berigtiger i de artikler, han skriver efterfølgende? Kunne man ikke have fundet noget mere vægtigt, når nu det skulle være? Og har den slags virkelig betydning for forskningen?

Når vi mener, den slags er væsentligt, og har fundet det nødvendigt at udarbejde klagen, skyldes det flere forhold.

For det første mener vi principielt ikke, man som forsker har lov til at være uredelig i det små. Man har pligt til at rette, når fejl påtales, også selv om det kan være ubehageligt, hvis det eksempelvis medfører, at man må give en ”modpart” i en avisdebat ret. Som politiker eller som stort set en hvilken som helst anden debattør kan man måske til nøds tillade sig at lade en sag ”dø” ved blot at tie, også selv om man ved, man har uret. Det kan man ikke som videnskabsmand, og i særdeleshed da ikke, hvis man har fast spalteplass i det dagblad, hvor den fejlagtige påstand er fremført, og hvor der er opponeret mod den.

For det andet mener vi, at det rent faktisk (når der ses bort fra den eventuelle virkning af denne klage) har været til fordel for Bjørn Lomborg, at han ikke har været villig til at rette sine fejl. Bjørn Lomborg har nemlig gang på gang fastslået, at ingen har kunnet påvise fejl i hans data. Denne påstand går igen i Bjørn Lomborgs avisartikler og udtalelser, på et tidligt tidspunkt eksempelvis i artiklen i Politiken 18. januar 1999, der er vedlagt som Bilag 2 til vores klage:

Man har nemlig ikke kunnet påpege, at vores videnskabelige data var forkerte eller misvisende, men fundamentalt valgt en helt anden strategi, nemlig at demonstrere sin gode vilje.

- og på et sent tidspunkt eksempelvis i et interview i Ekstra Bladet 23. februar 2002, vedlagt som Bilag 34:

Der er rigtig mange kritikere, men ingen af dem har kunnet påpege konkret, hvor jeg har uret. Jeg kan dokumentere alt, og de har hidtil kun kunnet påpege små, ubetydelige fejl, som jeg straks har rettet.

De næsten mantra-lignende påstande om, at man kan være holdningsmæssigt uenig med Bjørn Lomborg, men at man ikke kan påpege fejl i hans fakta, har vundet indpas også hos indflydelsesrige personer som eksempelvis Politikens chefredaktør. Således skrev Tøger Seidenfaden i en artikel 3. marts 2002, vedlagt som Bilag 35, bl.a. følgende:

LÆNGE GIK kritikken på, at Lomborgs facts og tal simpelthen var forkerte. Da det efterhånden er gået op for de fleste, at han bruger de samme alment anerkendte dataserier som alle andre på området, er den kritik erstattet med påstanden om, at han manipulerer og fuser ved at bruge kilderne selektivt, eller ved simpelthen at misforstå dem. Også her kniber det med konkrete eksempler, og Lomborg viser sig hver gang at have gode argumenter for at gøre, som han har gjort.

Vi er ikke i tvivl om, at varianter af dette synspunkt om Bjørn Lomborgs faglige standpunkt har haft betydning for hans udnævnelse til en stilling, der vil få væsentlig indflydelse på dansk forskning.

For vores vedkommende besluttede vi med udgangspunkt i Bjørn Lomborgs artikel 11. november 2000 at stille spørgsmål ved to konkrete udsagn. Det udviklede sig til de sagsforløb,

der i detaljer er redegjort for i form af vores klage suppleret med den nye dokumentation, der nu er tilvejebragt. I begge tilfælde blev det påvist, at Bjørn Lomborg drog konklusioner på forkerte datagrundlag. Men vi kunne ikke få Bjørn Lomborg til at indrømme det trods udførlig dokumentation .

Vi tror som nævnt, det har været til gavn for Bjørn Lomborg, at han ikke har ville indrømme sine fejl. Man kan naturligvis ikke lægge Bjørn Lomborg til last, hvordan tredemand som Rølitikens chefredaktør udtaler sig, men vi mener, at en sådan udtalelse er typisk for det billede, Bjørn Lomborg med stor dygtighed har skabt om sig selv. Vi mener derfor, at man kan lægge Bjørn Lomborg til last, at han har undladt at berigtige sine fejl og dermed uretmæssigt har dannet basis for sin påstand om, at ”Jeg kan dokumentere alt, og de har hidtil kun kunnet påpege små, ubetydelige fejl, som jeg straks har rettet”.

Vi mener helt grundlæggende ikke, det skal kunne betale sig at undertrykke kendsgerningerne, i særdeleshed ikke for forskere, heller ikke selv om det ”kun” angår formidlingsartikler i dagspressen.

På den baggrund anmoder vi venligst UVVU om at behandle vores klage af 6. marts 2002.

Vi står som tidligere gerne til rådighed med yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen

Mette Hertz og Henrik Stiesdal
Nørrevoldgade 45
5000 Odense C

66 11 52 64

16 Bilag, nummereret 20-35